

підвищення якості процесу навчання і, в кінцевому результаті, сприяє формуванню у випускника інформаційної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Черненко С.Й. Організація самостійної роботи учнів з додатковими та інформаційними матеріалами в процесі викладання фізики // Фізика в школах України. – Основа, 2011, № 4.
2. Бугайов О.І., Коваль В.С. Комп'ютерна підтримка курсу фізики в середній школі: реальність і перспективи / О.І. Бугайов, В.С. Коваль // Фізика та астрономія в школі, 2001. – № 3.
3. Використання інформаційних технологій на уроках фізики в основній школі // Інтернет ресурси.
4. Петросян О.Р. Метод проектів на уроках фізики // Фізика в школах України. – Основа, 2010. – № 6. – 36 с.
5. Садкіна В.І. Сучасні технології навчання на уроках фізики // Інтернет ресурси.

Дубровська Л.О.

кандидат педагогічних наук, доцент;

Дубровський В.Л.

старший викладач,

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Одним з шляхів виховання активних учнів, озброєння їх необхідними вміннями і навичками є впровадження активних форм і методів навчання, серед яких провідне місце займають навчальні ігри.

У процесі гри в учнів виробляється звичка зосереджуватися. самостійно думати, розвивати увагу. Захопившись грою, діти не помічають, що навчаються, до активної діяльності залучаються навіть пасивні учні.

Коли вчитель використовує на уроці елементи гри, то в класі створюється доброзичлива обстановка, бадьорий настрій, бажання вчитися.

У сучасній школі, де робиться ставка на активізацію та інтенсифікацію навчального процесу, ігрова діяльність використовується у таких випадках:

- як самостійна технологія для освоєння поняття, теми і навіть розділу навчального предмета;

- як елемент більш широких технологій;
- як урок (заняття) або його частина (введення, пояснення, закріплення, тренування, контролю);
- як технологія позакласної роботи.

У психолого-педагогічних дослідженнях, розглядаючи гру як провідний вид діяльності дитини, учені виділяють загальні ознаки гри, які властиві будь-якій соціальній діяльності: цілеспрямованість, усвідомленість, активна участь, свобода і самостійність, самоорганізація, наявність творчої основи, почуття радості й задоволення. Так, зокрема, у грі дитина реалізує свої задуми, по-своєму діє, змінює за своїми уявленнями реальне життя. Гра є вільною від обов'язків перед дорослими сферою самодіяльності та самостійності дитини, оскільки, граючись, дитина керується власними потребами та інтересами. Кожній грі властива значуща для дитини мета. Навіть найпростіші ігри – дії із предметами мають певну мету. Ініціатива і творчість у різних іграх виявляється по-різному. В одних творчість пов'язана з побудовою сюжету, вибором змісту, ролей; в інших – виявляється у виборі способів дії, їх варіативності. Однак, на нашу думку, цей перелік ознак необхідно розширити, оскільки в інтелектуальних іграх поєднуються ознаки як ігрової, так і навчальної діяльності. Процес розвитку інтелектуальної гри вимагає від її учасників постійного рішення ланцюжка проблемних ситуацій, формування понять, виконання основних розумових операцій (класифікації, аналізу, синтезу тощо), оскільки ця діяльність є засобом досягнення ігрового результату (перемоги в змаганнях), та успіх досягається, насамперед, за рахунок розумової діяльності.

Широке використання ігрового методу в навчанні має низку переваг:

- гра втягує в активну пізнавальну діяльність кожного учня окремо і всіх разом і, тим самим, є ефективним засобом управління навчальним процесом;
- навчання в грі здійснюється за допомогою власної діяльності учня, що носить характер особливого виду практики, у процесі якої засвоюється до 90% інформації;
- гра – вільна діяльність, що дає можливість вибору, самовираження і саморозвитку її учасників;
- гра має певний результат і стимулює учня до досягнення перемоги й усвідомлення шляху досягнення мети;
- у грі команди або окремі учні спочатку рівні (немає сильних і слабких, а є тільки гравці);
- результат залежить від самого гравця, рівня його підготовленості, здібностей, витримки, умінь і характеру;
- безосібний процес навчання в грі набуває особистого значення;

- уміння змагатися – невід'ємна частина гри – приваблива для учнів; задоволення, одержане від гри, створює комфортний стан на уроках і підсилює бажання вивчати предмет.

Існує широкий спектр видів ігор, а отже, і велика кількість класифікацій ігор залежно від різноманітних характеристик ігрової діяльності, яку беруть за основу дослідники. Так, за характером ігрових дій ігри поділяються на інтелектуальні, моторні та сенсорні. За характером педагогічного процесу виділяють такі групи ігор:

- 1) навчальні, тренувальні, контрольні, узагальнюючі;
- 2) пізнавальні, виховні, розвивальні;
- 3) репродуктивні, продуктивні, творчі;
- 4) комунікативні, діагностичні, профорієнтаційні, психотехнічні тощо.

За характером організаційно-функціонального джерела ігри поділяються на:

- 1) самостійні ігри (виникають з ініціативи дітей);
- 2) ігри, що виникають з ініціативи дорослого, який використовує їх з освітньою та виховною метою;
- 3) ігри, що мають своїм джерелом історичні традиції етносу.

Добираючи ту чи іншу гру, вчитель має пам'ятати, що процес створення гри містить ряд етапів:

- вибір теми гри;
- визначення мети й завдань гри;
- підготовка і проведення гри (повідомлення учням теми гри, підготовка унаочнень, проведення гри, підбиття підсумків).

Успіх проведення гри залежить від дотримання вимог:

- ігри мають відповідати навчальній програмі;
- ігрові завдання мають бути не надто легкими, проте й не дуже складними;
- відповідність гри віковим особливостям учнів;
- різноманітність ігор;
- залучення до ігор учнів усього класу.

Під час проведення ігор в учителів виникає безліч проблем: за яким принципом відбирати навчальний матеріал для створення ігор, яке місце дидактичних ігор в ряді інших форм і методів навчання, як одному вчителю вправитися з класом учнів під час гри?

У навчальних іграх немає тих, хто програв або виграв, тут виграють усі. Їх можна проводити на будь-якому етапі уроку. Це дасть змогу виявити знання учня і вміння користуватися ними.

Отже, потреба у грі ніколи не зникне в людини. Для дитини особлива цінність гри полягає не тільки в тому, що вона дає їй можливість як загального, так і фізичного, духовного зростання, а й у плані підготовки до різних сфер життя. Гра для дитини, особливо в

молодшому шкільному віці, наділена це й дослідницьким змістом, який дає змогу моделювати все те, що існує поза грою. Саме через гру дитина швидше знайомиться з правилами та нормами спілкування з оточенням – із світом природи, з людьми; швидше опановує навичок і звичок культурної поведінки.

Коноваленко Л.А.

вчитель початкових класів,

Криворізька загальноосвітня школа I-III ступенів № 114

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ

Характерною тенденцією реформування сучасної освіти в Україні є її спрямованість на підвищення якості освіти, орієнтацію всебічного розвитку особистості та підвищення рівня її освіченості. Важливою складовою загальної освіти кожної людини є природнича освіта. В концепції загальної середньої освіти зазначено, що у її зміст слід закласти систему природничих знань, як «необхідну для адекватного світосприйняття і уявлення про сучасну природничо-наукову картину світу, опанування науковим стилем мислення, усвідомлення способів діяльності і ціннісних орієнтацій, що дають змогу безпечно жити у високотехнологічному суспільстві та цивілізовано взаємодіяти з природним середовищем». При цьому знання розглядаються як елемент культури будь-якої освіченої людини, що є виявом важливої світової тенденції гуманізації освіти в цілому.

На сьогоднішній день вивчення природознавства у початкових класах не обмежується формування у дітей уявлень про природу та її компоненти. Зміст цього предмета складає система взаємопов'язаних понять, засвоєння учнями кожного з яких потребує спеціальної методичної підготовки вчителя. Уроки природознавства покликані виховувати у школярів повагу до праці, людей праці, формувати в них певні трудові вміння і навички. Особлива увага приділяється вихованню в учнів відповідальності за збереження навколишнього середовища як важливого фактора існування людини.

Удосконалення учбово-матеріальної бази загальноосвітньої школи – одна з головних умов підвищення рівня навчально-виховного процесу. Навчальне устаткування стало невід'ємною частиною уроку, так робота з ним для учнів – це джерело нових знань, і засіб для засвоєння,